

Bestuursrapportage

Januari - augustus 2018

1. Inleiding

Tweemaal per jaar legt het dagelijks bestuur tussentijds verantwoording af over de in de begroting geformuleerde doelstellingen en de daaraan gekoppelde middelen.

Programma overstijgende onderwerpen

Een aantal thema's speelt in meerdere of alle kolommen. Verantwoording over de stand van zaken van deze onderwerpen zoals genoemd in de begroting 2018 vindt hier plaats.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet raakt ook Veiligheidsregio Fryslân. Niet alleen gaan we onze dienstverlening meer passend maken; we onderzoeken samen met de gemeenten in welke mate de inrichting van de fysieke leefomgeving kan bijdragen aan een veiliger en gezonder Fryslân. Het eerste resultaat hiervan zijn Omgevingslabs Gezondheid en Veiligheid. Deze labs moeten, samen met vijf andere labs, leiden tot zogenaamde beslissingsondersteunende informatie bij het opstellen van de omgevingsvisies van de verschillende gemeenten. De resultaten van beide labs worden begin 2019 opgesteld.

Ondertussen zijn we intern gestart met een programma dat ertoe moet leiden dat producten en diensten passen binnen de Omgevingswet, dat medewerkers geschoold zijn op dit thema en dat de informatievoorziening aansluit bij het digitale stelsel Omgevingswet. We verwachten dat de nieuwe manier van werken veel kansen met zich mee brengt. Het is nu nog onduidelijk of het grijpen van deze kansen vraagt om extra kosten in de exploitatie en/of als investering. Mocht dat het geval zijn, dan leggen wij de keuzemogelijkheden voor aan het bestuur.

Kwaliteitszorg

GGD Fryslân en Crisisbeheersing hebben het certificaat behaald voor de externe audit HKZ (Transitie 2015).

Financiële afwijkingen

In deze tweede bestuursrapportage wordt gerapporteerd over de begroting 2018 na eerste wijziging. Deze wijziging werd gelijktijdig met de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 vastgesteld in het algemeen bestuur van 12 juli jl. De prognose van het operationele resultaat voor 2018 komt na acht maanden uit op € 470.000.

Programma	4-maands	8-maands
Gezondheid	€ 185.000	€ 230.000
Organisatie	€ 0	€ 0
Crisisbeheersing	€ 0	€ 190.000
Brandweer	€ 170.000	€ 50.000
Totaal	€ 355.000	€ 470.000

De achtergrond per programma wordt toegelicht in de desbetreffende programmaonderdelen.

Begrotingswijziging

Op basis van het besluit van het algemeen bestuur van 12 juli 2018 wordt de bestaande overeenkomst Functioneel Leeftijdsontslag (hierna: FLO) met gemeente Leeuwarden opgezegd. Hiervoor is van de gemeente Leeuwarden een afkoopsom ontvangen van € 7.836.000. Het grootste deel van deze afkoopsom wordt gestort in de voorziening FLO; het restant in een reserve. Hiermee kunnen de toekomstige verplichtingen voortkomend uit het FLO worden betaald. Door het ontvangen van de afkoopsom wordt bespaard op de rente. Deze besparing wordt eveneens ingezet om deze toekomstige verplichtingen te kunnen betalen. Voor bovenstaande is een budgettair neutrale wijziging van de begroting nodig op het programma Organisatie, taakveld treasury. Besluitvorming hierover heeft reeds plaatsgevonden in het algemeen bestuur van 12 juli jl.

Zie bijlage 1 voor de begroting inclusief wijzigingen.

2. Programma Gezondheid

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

Op basis van de realisatie tot nu toe wordt voor 2018 een (incidenteel) financieel resultaat geprognosticeerd van € 230.000 (1,3%). Deze uitkomst is per saldo een gevolg van lagere kosten door vacatures/lagere inschaling en hogere inkomsten bij reizigersvaccinatie en arrestantenzorg. Tevens is dit jaar nog sprake van subsidie voor artsen in opleiding. Door een wijziging van de opleidingsstructuur (artsen zijn tijdens opleiding niet langer in dienst van de GGD Fryslân) in combinatie met het door de GGD gevoerde personeelsbeleid vindt in 2019 een (financiële) omslag plaats. Deze omslag zal de nodige aandacht krijgen in de kaderbrief voor 2020.

Inhoudelijk worden de beoogde reguliere werkzaamheden overeenkomstig de planning verricht. Bovendien zijn, naar aanleiding van het onderzoek naar de uitvoering jeugdgezondheidszorg (JGZ 3.0), de nodige projecten opgestart. In 2018 staat de uitwerking van de volgende lijnen centraal:

1. Duidelijkheid over kaders, verantwoordelijkheden en facilitering van teams;
2. Een gedragen visie op jeugdgezondheidszorg en de manier waarop die wordt vormgegeven passend bij het gedachtegoed van LPK;
3. Starten en doorgaan met pilots die passen bij de gekozen richting;
4. Opstellen van een innovatie-agenda voor 2019 en verder.

De uitwerking komt in de komende vergaderingen van de bestuurscommissie Gezondheid aan de orde.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Geen.

Stand van zaken overige resultaten en indicatoren

1. Indicatoren 2018

In het kader van de ontwerpbegroting 2018 heeft de bestuurscommissie Gezondheid indicatoren vastgesteld. De betrouwbaarheid van de cijfers is niet geheel op orde. Definiëring en registratie verdienen nog aandacht. Landelijk (GGDGHOR NL, VNG, ministerie van VWS) duurt ook de discussie voort over het vaststellen van betekenisvolle indicatoren voor de publieke gezondheid. In de bestuurscommissie Gezondheid van 15 november zal in samenhang met het vast te stellen beleidsplan 2019 – 2022 een nieuwe set indicatoren worden voorgelegd waarvan de uitkomsten met de nodige betrouwbaarheid kunnen worden geduid.

In het navolgende is ervoor gekozen de eigen uitkomsten landelijk te vergelijken met GGD'-en die de JGZ 0 – 19 jaar uitvoeren en een vergelijkbaar inwonertal hebben (+/- 100.000 inwoners). De referentiegroep bestaat op basis daarvan uit de GGD'-en Groningen, Twente, Gelderland-Midden, West-Brabant en Hollands Noorden.

Pijler 1: Monitoring, signalering en advies:

Percentage verwezen kinderen naar extern

Het betreft het aantal verwezen unieke kinderen afgezet tegen het totaal aantal kinderen dat gezien is door de JGZ in de eerste zeven maanden van 2018.

Indicator	2018-7	2017	Referentie groep 2017
Percentage verwezen kinderen extern	5,1%	4,7%	7,5%

Percentage gebruik meldcode kindermishandeling

Bij verdenking van kindermishandeling treedt de meldcode in werking. Het percentage betreft het aantal unieke cases afgezet tegen het totaal aantal kinderen gezien tijdens het contactmoment, onafhankelijk van eventuele melding AMK.

Indicator	2018-7	2017	Referentie groep 2017
Percentage gebruik meldcode kindermishandeling	0,1%	0,09%	0,18%

Aantal signalen/matches geregistreerd in Verwijsindex

De verwijsindex is een digitaal contactstelsel waarin professionals (leerkrachten, thuishulpverleners, begeleiders en hulpverleners) hun betrokkenheid bij een jeugdige (0-23 jaar) kunnen aangeven door middel van een signaal.

Als twee of meer van die professionals zo'n signaal afgeven is er sprake van een match. Alle verschillende ondersteuners binnen één signaal worden als aparte match geregistreerd.

Indicator	2018-7	2017
Aantal signalen GGD geregistreerd in Verwijsindex	270	378
Aantal matches in Verwijsindex*	805	557

Percentage kinderen met overgewicht in groep 7

In het huidige beleidsplan van GGD Fryslân is, wat betreft de bovenlokale aanpak, gekozen voor de focus op twee leefstijlthema's, namelijk alcohol/drugs en overgewicht. In het verlengde daarvan zijn deze en de volgende indicator opgenomen. Het percentage geeft de verhouding weer tussen het aantal kinderen in groep 7 met overgewicht (excl. obesitas) en het totaal aantal kinderen in groep 7.

Indicator	2018-7	2017	Referentie groep 2017
Percentage kinderen met overgewicht in groep 7	9,4%	10,5%	13,9%

Percentage jongeren dat in de afgelopen 4 weken alcohol heeft gedronken in klas 1 en 2 Voortgezet Onderwijs (VO)

Evenals de voorgaande indicator opgenomen op basis van de keuze in het beleidsplan GGD Fryslân. Geeft de verhouding tussen het aantal kinderen in klas 1 en 2 VO dat de afgelopen vier weken heeft gedronken en het totaal aantal kinderen in de bezochte klassen 1 en 2 VO.

Indicator	2018-7	2017	Referentie groep 2017
Percentage jongeren dat in de afgelopen vier weken heeft gedronken in klas 1 en 2 Voortgezet Onderwijs	11,5%	10,7%	12,4%

Pijler 2: Uitvoering gezondheidsbescherming

Opkomst groeps vaccinatie

Het Rijksvaccinatieprogramma beschermt kinderen tegen een aantal ernstige infectieziekten. De vaccinatiegraad moet ten minste 90% zijn om voldoende bescherming te verkrijgen voor de groep (herd-immunity).

De indicator geeft inzicht in de opkomst voor de (groeps)inertingen bof, mazelen en rodehond (BMR) en difterie, tetanus en polio (DTP) op de leeftijd van 9 jaar.

In het tweede halfjaar krijgen degene die niet zijn geweest een nieuwe oproep. De effecten daarvan zijn niet zichtbaar in deze bestuursrapportage maar wel in de jaarrekening.

Met de tweede oproep verwachten we nog boven de 90% uit te komen, maar de trend is zorgelijk. Landelijk beraadt men zich op acties om de trend om te kunnen buigen. In het verlengde daarvan en na het bekend worden van het RVP-budget in de decembercirculaire gemeentefonds zal de Bestuurscommissie Gezondheid worden geïnformeerd over extra inspanningen van de GGD op dit terrein.

Indicator	2018-8	2017-8	2017
Opkomstpercentage BMR 9 jaar	88,7%	90,5%	93,9%
Opkomstpercentage DTP 9 jaar	90,0%	90,0%	95,1%

Percentage indicaties Stevig Ouderschap

Stevig Ouderschap is opgenomen in het basispakket met de aanname dat, inclusief prenataal voor 6% van het aantal huishoudens extra ondersteuning op zijn plaats is.

Indicator	2018-7	2017
Percentage indicaties Stevig Ouderschap	7,1%	6,0%

Aantal geïnfecteerde meldingsplichtig categorie A, B1, B2 en C

Betreft het aantal verplichte meldingen van artsen in het werkgebied overeenkomstig artikel 22 van de Wet Publieke Gezondheid.

Indicator	2018-7	2017-6	2017
Aantal geïnfecteerde meldingsplichtig categorie A, B1, B2 en C	123	119	284

Pijler 3: Crises en calamiteiten

Gemiddeld aantal incidenten met dreigende maatschappelijke onrust die door de GGD in opgeschaalde vorm zijn ondersteund.

Het gemiddeld aantal incidenten betreft het totale aantal incidenten in het werkgebied afgezet tegen het aantal gemeenten in het werkgebied. In de eerste zeven maanden van 2018 zijn er drie incidenten geweest.

Indicator	2018-7	2017
Gemiddeld aantal incidenten met dreigende maatschappelijke onrust die door GGD in opgeschaalde vorm is ondersteund	0,3 jaarbasis	0,5

Pijler 4: Toezicht:

Uitgevoerde inspecties kinderopvang

Naar aanleiding van het niet realiseren van de geplande inspecties in 2017 heeft de uitvoering dit jaar de bijzondere aandacht. Bewust is sprake van een personele overcapaciteit van 10% teneinde (langdurig) ziekteverzuim en (onverwachte) toename van locaties te kunnen opvangen. De verwachting is dat hiermee de inspecties kinderopvang in 2018 voor 100% worden gerealiseerd.

Indicator	2018-7	2017
% uitgevoerde inspecties kinderopvang	66%	92%
% uitgevoerde inspecties gastouderopvang (norm 5%)	3%	5%

2. Overige onderwerpen

Personen met verward gedrag

GGD Fryslân heeft in september subsidie aangevraagd bij ZonMw (subsidieloket van VWS) voor het doelmatig en doeltreffend organiseren van niet-acute lokale en/of regionale advies- en meldpunten voor mensen die de grip op hun leven (tijdelijk) kwijt zijn. De subsidie die aangevraagd kan worden bij ZonMw bedraagt maximaal € 125.000,- per project en heeft een looptijd van maximaal 12 maanden.

Het portefeuilleoverleg Sociaal Domein Fryslân heeft eind april 2018 besloten tot het starten van een verkenning naar de structurele borging (bestuurlijk, organisatorisch en financieel), vanaf 2020, van de gemeentelijke inzet bij aanpak Personen met Verward Gedrag bij GGD Fryslân als onderdeel van Veiligheidsregio Fryslân. De resultaten van de verkenning kunnen naar verwachting eind dit jaar worden voorgelegd aan eerdergenoemd portefeuilleoverleg.

Wijk GGD-er

De pilot met de wijk GGD-er is begin dit jaar gestart in Heerenveen. Op basis van een tussenevaluatie heeft genoemde gemeente besloten ook volgend jaar met de inzet van een wijk GGD-er door te gaan. Landelijk zijn opnieuw middelen beschikbaar gesteld voor de invoering van een wijk GGD-er (in 20 gemeenten) die past bij de lokale (zorg)structuur. Gemeenten kunnen een aanvraag daarvoor indienen bij ZonMw.

Huisartsenzorg Leeuwarden

Op verzoek van De Friesland Zorgverzekeraar overlegt GGD Fryslân op dit moment met een externe partij over de ondersteuning van de huisartsen in Leeuwarden in het kader van de zorg aan agressieve cliënten. Gelet op de verbinding met het dossier personen met verward gedrag wordt de gevraagde ondersteuning van belang geacht.

Supranet Community

GGD Fryslân verricht voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de deelname aan het Landelijk Suïcide Preventie Actienetwerk (SUPRANET). Het netwerk heeft tot doel de samenwerking rond suïcidepreventie tussen partijen binnen én buiten de zorg te versterken. Zij zal zich daarbij richten op vroegsignalering en verbetering van de kennis om suïcidaal gedrag te herkennen en te behandelen. Op dit moment wordt nagedacht over de mogelijkheden (in samenhang met de ambities van gemeenten op dit onderwerp) om de werkzaamheden de komende jaren te continueren. Het onderwerp wordt voor de novembervergadering van de bestuurscommissie Gezondheid geagendeerd.

Academische werkplaats

In de bestuurscommissie Gezondheid van oktober wordt een voorstel voorgelegd over de doorstart van de Academische Werkplaats Noord-Nederland. De werkplaats zal functioneren als koepel voor de drie GGD'en van Drenthe, Groningen en Fryslân met daarnaast het vervullen van het eigenaarschap van bovenregionale projecten. Dit alles uiteraard in verbinding met RuG/UMCG. Separaat wordt een Academische Werkplaats AntiBioticaResistentie (ABR) opgericht.

Extra inzet statushouders

Vanuit het Uitwerkingsakkoord Verhoogde Asielinstroom zijn voor de uitvoering van de publieke gezondheidszorg voor deze doelgroep extra middelen toegekend aan de GGD. Deze extra middelen zijn met name ingezet voor de uitvoering van jeugdgezondheidszorg (inventariseren gezondheidssituatie en vaccinatiestatus) en de inzet van tolken. Verder heeft de GGD in afstemming met gemeenten voorlichtingsactiviteiten georganiseerd over diverse gezondheidszorg onderwerpen specifiek gericht op deze doelgroep. Ook hebben hygiëne inspecties plaatsgevonden bij collectieve woonvormen voor jonge alleenstaande statushouders (in het kader van voorkoming van uitbraken van infectieziekten). In 2019 zal, zoals toegezegd in de bestuurscommissie Gezondheid, een bijeenkomst worden georganiseerd over het thema statushouders en publieke gezondheid.

3. Programma Crisisbeheersing

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De verwachting van het eindresultaat 2018 voor het programma Crisisbeheersing is € 190.000 positief.

In de eerste bestuursrapportage was de verwachting dat het resultaat zou uitkomen op nul. Door het tijdelijk niet invullen van vacatures bij personele wisselingen is een incidenteel voordeel ontstaan in de personele kosten. De kosten van een aantal vakbekwaamheidstrainingen vielen mee.

Stand van zaken “wettelijke taken/reguliere werkzaamheden”

Inhoudelijk worden de beoogde reguliere werkzaamheden overeenkomstig de planning verricht. Onderstaand treft u een beknopt overzicht aan.

Risico's in beeld

Nieuwe risico's / Nieuwe typen crises

Veiligheidsregio Fryslân richt zich niet alleen meer op fysieke veiligheid (brand, gevaarlijke stoffen, plofkraken) maar ook op sociale veiligheid en nieuwe risico's c.q. veiligheidsvraagstukken. De werkgroep Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) heeft in januari een bestuurlijke conferentie over dit thema georganiseerd voor gemeenten en ketenpartners. In het kader van het thema “kwetsbaarheid achter de voordeur” zijn in vier Friese gemeenten (tezamen met woningbouwcorporaties, GGZ Friesland, Gebiedsteams, Dokterswacht, Brandweer, Politie) trainingen “Serious Game” georganiseerd. Voor nieuwe typen crises zoals cyber is in april een themabijeenkomst “Hoe bereid je je voor op een mogelijke cyberaanval?” georganiseerd in de Lawei in Drachten (ruim 100 deelnemers waaronder vertegenwoordigers van vitale bedrijven en gemeenten).

Planvorming

Het regionaal Risicoprofiel en het concept Beleidsplan 2019-2022 zijn door de bestuurscommissie Veiligheid vastgesteld (20 juni) en voor zienswijzen aangeboden aan de gemeenten.

Risico- en Crisiscommunicatie

De “crisiscommunicatietoolbox” is overhandigd aan de gemeentelijke communicatieteams. Deze box bevat hulpmiddelen waarmee na een incident direct de communicatie kan worden opgestart.

Crisisorganisatie 24/7

Kernbezetting crisisorganisatie

Vanwege het vertrek van bestaande crisisfunctionarissen zijn nieuwe functionarissen geworven. Het betrof o.a. invulling piketten Algemeen Commandanten Bevolkingszorg en GHOR, Informatiemanagers CoPI en ROT en Ovd-G'n.

GRIP- en overige inzetten

GRIP: grote brand St. Jacobiparochie (2 maart, GRIP-1); plofkraak winkelcentrum Camminghaburen Leeuwarden (1 juni, GRIP-1); brand belastingkantoor Leeuwarden (22 juni, GRIP-2); woningbrand twaalfhoogflat Bilgaard Leeuwarden (3 juli, GRIP-1), duinbrand Schiermonnikoog (26 juli, GRIP-1).

In verbande met de extreme droogte in juli en augustus is het ROT als Regionaal Voorbereidingsteam een aantal keren bijeen geweest. Samen met externe partners als het Wetterskip en Vitens is geïnventariseerd wat de gevolgen van de aanhoudende droogte voor de maatschappij zijn. Partijen hebben de communicatie over alle risico's en maatregelen gezamenlijk verzorgd.

Vakbekwaamheid

In de eerste acht maanden van 2018 zijn diverse vakbekwaamheidsactiviteiten georganiseerd. Daarmee lopen we op schema. Enkele voorbeelden: trainingen voor burgemeesters en locoburgemeesters, CoWa-trainingen Waddeneilanden, calamiteitenoefening Cambuur, trainingen rampenopvangplannen (MCL, Antonius Sneek), trainingen Bevolkingszorg (AC-Bz, OvD-Bz, Leiders Team Bz, Hoofden Taakorganisaties), scholing Waddenzee en IJsselmeer meldkamercentralisten, mediatraining voorlichters CoPI, CoPI-CoWa Carrousel (samenwerkingsoefeningen tussen het CoWa en het CoPI), trainingen Netcentrisch Werken in de Keten, trainingen met Friese gemeenten ("Kwetsbaarheid achter de voordeur", "Zorgkracht"), Vaartuigoefening Sneekermeer (ruim 150 hulpverleners en vrijwilligers deden mee, verdeeld over 4 avonden; inclusief private watersportorganisaties), pré-ROT-oefeningen (scenario: De Reuzen en Psy-Fi), oefening natuurbrand op Terschelling, Table Top oefeningen (The Tall Ships, De reuzen).

Informatiemanagement

Aansluiting Kustwacht op LCMS (eerste externe partij met een structurele aansluiting).

Pilot Veiligheids Informatieknoppunt Noord-Nederland (VINN): operationeel tijdens Koningsdag in Groningen en tijdens de TT in Assen. De pilot is een initiatief van de noordelijke veiligheidsregio's, Politie Noord-Nederland en de Meldkamer Noord-Nederland en is bedoeld om ervaring op te doen met een continu en actueel veiligheidsbeeld tijdens een groot evenement of crisissituatie.

Netwerksamenwerking

Uitbreiding netwerk met nieuwe partners

Veiligheidsregio Fryslân intensificeert en breidt haar bestaande netwerk uit met nieuwe publieke en private partners en vergroot hiermee de samenwerkingskracht ("kennisopbouw – kennisdeling/ kennen en gekend worden") die nodig is om tijdens rampen en crises maatschappelijke ontwrichting van de samenleving te voorkomen c.q. te beperken. Enkele voorbeelden: intensievere samenwerking met de vitale sectoren, de waterketenpartijen, partners in het sociaal domein (Veiligheidshuis, FIER, Thuis- en Buurtzorg), cyberpartners (Politie, NHL, IT-bedrijven), Arriva ("professionaliseren samenwerking met veiligheidsregio's"), de organisatie van LF2018, de gemeenten en organisaties die betrokken zijn bij het Skûtsjesilen (uniformering vergunningvoorschriften).

Advisering

Evenementenadvisering

2018 is in verband met Leeuwarden-Fryslân Culturele Hoofdstad 2018 een druk evenementenjaar. Naast de jaarlijkse reguliere evenementen (van de Sneekweek en Psy-Fi tot Skûtsjesilen, de PC en Oerol) heeft Veiligheidsregio Fryslân gemeenten geadviseerd over bijzondere evenementen zoals De Reuzen, Tall Ships, Zwemmarathon Maarten van der Weijden en At the Watergate in Sneek. Deze evenementen zijn alle, ondanks de druk op de capaciteit van de hulpverleningsdiensten, feestelijk en veilig verlopen. Vertegenwoordigers van de afdeling Crisisbeheersing zijn aanwezig op de dag van het evenement ter ondersteuning en advisering van de gemeentelijke veiligheidsteams.

Evalueren

Uitvoering evaluaties

Er is een trendanalyse (Rode Draad) opgesteld van de incidenten uit 2017 (8 GRIP-incidenten, 1 niet-GRIP-incident en de systeemtest).

Lerende organisatie

Alle actiepunten uit de evaluaties over 2017 zijn besproken met de betrokken crisisfunctionarissen.

4. Programma Brandweer

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De verwachting van het eindresultaat 2018 voor het programma Brandweer is € 50.000 positief. In de eerste bestuursrapportage was de verwachting dat het resultaat uit zou komen op € 170.000 positief (een incidenteel voordeel op de vennootschapsbelasting). Door personele frictie en extra opleidingskosten is de prognose bijgesteld naar € 50.000 positief. De extra opleidingskosten komen hoofdzakelijk voort uit het verschuiven van specialismen als uitkomst van dekkingsplan 2.0.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Implementatie Dekkingsplan 2.0

De implementatie Dekkingsplan 2.0 loopt grotendeels conform planning. Het uitfaseren van de 2e TS-en en het inrichten van een pool van reservevoertuigen voor de borging van de paraatheid is uitgevoerd en al enige tijd operationeel. Op veel posten worden op dit moment opleidingen gegeven om het verplaatsen van materieel en specialismen mogelijk te maken. Deze verplaatsingen en uitfaseringen worden stapsgewijs en in overleg met de posten gerealiseerd. Per 1 september is de afschaffing van de structurele consignatie een feit. Met de sociale partners is een afbouwregeling afgesproken. Het aanschaftraject voor de hulpverleningsvoertuigen loopt. In het kader van het haalbaarheidsonderzoek zijn in Oudega diverse werving- en informatieactiviteiten uitgevoerd. Zoals afgesproken zal vóór de zomervakantie van 2019 een rapportage over de operationele prestaties worden opgesteld.

Vakbekwaam worden incl. vrijwilligersvergoeding

In de bestuurscommissie Veiligheid van 17 maart 2016 is opdracht gegeven om de huidige paraatheid op peil te houden en is ingestemd met het werven en opleiden van aanvullend personeel bovenop de huidige financiële middelen. Het beeld daarbij was dat het tekort vanaf 2017 structureel zo'n € 800.000 zou bedragen. Deze uitzetting is inclusief de toename van vrijwilligersvergoeding als gevolg van extra opleidingsuren. Aanvullend is in 2017 het Dekkingsplan 2.0 vastgesteld, wat voor 2018 onder andere het opleiden van extra functionarissen (door het verplaatsen van repressieve eenheden) tot gevolg had. De benodigde financiën voor de aanvullende opleidingen in 2018 bedragen naar verwachting ruim €900.000. De afwijking ten opzichte van de geraamde €800.000 komt zowel door aanvullende opleidingen door de implementatie van Dekkingsplan 2.0 als door het verschuiven van repressieve opleidingen op de meerjaren opleidingskalender. De afwijking is incidenteel van aard. Daarnaast is er als uitkomst van dekkingsplan 2.0, aanvullend op de extra gevraagde middelen voor vakbekwaamheid, structureel € 250.000 toegevoegd aan het budget voor vrijwilligersvergoeding. Deze blijkt benodigd vooral vanwege het actief betrekken van vrijwilligers bij het doorontwikkelen van de (repressieve) brandweerorganisatie. Denk hierbij o.a. aan deelname aan projectgroepen, zitting in klankbordgroepen en toenemende reisbeweging.

PPMO

Alle brandweerlieden worden gekeurd middels het Periodiek Preventief Medisch Onderzoek (PPMO). Het slagingspercentage binnen Brandweer Fryslân ligt met 92,2 % hoog en boven het landelijke gemiddelde. Uit het belevingsonderzoek (eind 2017) hebben we beter zicht gekregen op hoe het brandweerpersoneel het onderzoek ervaart. Het personeel is positief, omdat men goed weet wat het onderzoek inhoudt, wat er verwacht wordt en hoe je je kunt voorbereiden. Wel waren er opmerkingen over het medische gedeelte van de keuring. Dit heeft geleid tot het uitbreiden van het medische gedeelte met een urinetest, bloedtest en een ECG in rust. Deze onderdelen zijn niet verplicht en kunnen bij aanmelding, naar wens, worden aangevraagd.

Totaal aantal keuringen	154	100%
G1: Geschikt	142	92,2%
G2: Geschikt onder voorw.	10	6,5%
O1: Tijdelijk ongeschikt	2	1,3%
O2: Ongeschikt	-	-
Aanvullende activiteiten	10	
Preventieve begeleiding	6	
Nazorg-traject	4	

Arbeidshygiëne

Bij het project Arbeidshygiëne zijn alle vrijwilligers en beroepsmedewerkers voorzien van middelen en een handelingsperspectief om schoner te kunnen werken bij brand. De regiegroep Arbeidshygiëne heeft dit jaar tevens de taken van de technische hulpverlening, incidentbestrijding gevaarlijke stoffen en water ongevallen geanalyseerd op arbeidshygiëne. Aanvullende maatregelen blijken niet nodig. Het project bevindt zich nu in de beheerfase, waarbij bewustwording en instructies zijn ingebed in reguliere oefenmomenten. De regiegroep blijft alert op nieuwe ontwikkelingen en past wanneer nodig de huidige werkwijze en het handelingsperspectief aan.

Natuurbrandbeheersing

In de zomerperiode is Brandweer Fryslân herhaaldelijk geconfronteerd met het fenomeen natuurbrand. Door de ontwikkeling van een gebiedsgerichte aanpak op zowel Terschelling als in het Drents Friese Wold is gebleken dat de in gang gezette samenwerking met (lokale) netwerkpartners bij dit type incidenten cruciaal is en duidelijk vruchten afwerpt. In het voorjaar zijn de meetstations (Terschelling en Beetsterzwaag) operationeel geworden. Hiermee is het actuele natuurbrandrisico Fryslân meetbaar geworden. In samenspraak met de gemeenten is de voorlichting afgestemd op de resultaten van de metingen. Tijdens de droogte/warmteperiode is veel aandacht besteed aan publieksvoorlichting gericht op het voorkomen en beheersen van natuurbranden. In repressief opzicht zijn de gekozen inzettactieken effectief gebleken. Naar de toekomst richt de aandacht zich op uitbreiding van de gebiedsgerichte aanpak naar andere RIN-gebieden (Risico Index Natuurbranden), de verdere ontwikkeling van de vakbekwaamheid van repressieve medewerkers en de beschikbaarheid van adequaat materieel en materiaal.

Bluswatervoorziening

Op 14 mei jl. heeft de werkconferentie Bluswatervoorziening plaatsgevonden waarbij een groot aantal betrokken partners zoals Wetterskip, Vitens, gemeenten, LTO en natuurbeheersorganisaties met elkaar gesproken hebben over diverse aspecten van bluswatervoorziening. Dit aan de hand van een drietal thema's: gedeelde zorg en verantwoordelijkheid, wat is adequate bluswatervoorziening en hoe komen we tot een slagvaardige aanpak met aandacht voor risicobewustzijn. Mede op basis van de input van deze werkconferentie is het plan van aanpak voor het project Bluswatervoorziening opgesteld. Dit plan van aanpak is op 20 juni jl. door de bestuurscommissie Veiligheid vastgesteld. In september is het project daadwerkelijk van start gegaan. De genoemde partners participeren in het project. De beoogde resultaten zijn een handreiking (kaders voor het vaststellen, realiseren en borgen van adequate bluswatervoorziening) en een actieplan op hoofdlijnen. Deze documenten worden in het eerste kwartaal van 2019 aan de bestuurscommissie Veiligheid ter besluitvorming voorgelegd.

Brandveilig Leven

De uitvoering van de gastlessen brandveiligheid in de bovenbouwgroepen van Friese basisscholen blijft achter op de planning. In de praktijk blijkt dat niet alle basisscholen een bezoek van de brandweer kunnen inpassen in hun lesprogramma. Daarnaast is een aantal scholen gefuseerd of opgeheven. In vooral de kleinere kernen is er veelal sprake van combinatieklassen, waardoor de brandweer niet jaarlijks langs hoeft te komen voor een gastles. Tot slot is de beschikbaarheid van voldoende brandweervrijwilligers die overdag gastlessen kunnen geven een punt van zorg. Op dit moment vindt er intern een evaluatie plaats van de wijze waarop we invulling geven aan de gastlessen. Aan de hand hiervan wordt de toekomstige invulling van de gastlessen bepaald.

In de eerste acht maanden van dit jaar is regiobreed een groot aantal doelgroepgerichte voorlichtingen verzorgd gericht op senioren, medewerkers van de thuiszorg, wijkverenigingen en dorpsbelangen. Een nieuwe doelgroep zijn agrariërs. Brandveiligheid bij agrarische bedrijven is, ingegeven door recente branden in agrarische opstallen, een onderwerp dat met regelmaat terugkomt in de media en vragen oproept. Samen met LTO en agrariërs pakt Brandweer Fryslân dit onderwerp actief op.

Ook is de afgelopen acht maanden fors ingezet op het persoonlijk benaderen van de zgn. markante objecten, zoals aangewezen in de rapportage Afhechten dekkingsplan 1.0. Hierin is afgesproken dat gedurende de looptijd van het uitvoeringsprogramma BVL (2017 en 2018) alle ruim 1100 markante objecten in onze regio bezocht worden en een voorlichting brandveiligheid dan wel een Geen Nood bij Brand-traject aangeboden krijgen. De verwachting is dat eind dit jaar (en daarmee het einde van het huidige uitvoeringsprogramma BVL) alle markante objecten actief persoonlijk zijn bezocht door Brandweer Fryslân. Hoewel hierin een forse inspanning wordt geleverd, blijkt het bewerkstellings van een daadwerkelijke BVL-activiteit bij deze objecten een weg van de lange adem. Lang niet alle objecteigenaren geven hieraan prioriteit of staan er voor open. Toch zien we dat onze inspanningen vruchten beginnen af te werpen. Het aantal opgestarte Geen Nood Bij Brand-trajecten binnen de intramurale zorg neemt langzamerhand toe.

Het woningcheck-project in de 18 minuten-plus gebieden loopt voor op de planning. Nagenoeg alle gemeenten zijn afgerond, met uitzondering van de gemeente Smallingerland. Hier resteren nog ruim 200 te bezoeken woningen in het dorp Oudega. Nu de focus 100% op Oudega ligt, blijkt het in de praktijk wel moeilijker om voor dit gebied vrijwilligers te vinden. De meeste vrijwilligers in de woningcheck-poule wonen en werken op grote afstand van Oudega. Desondanks verwachten we het woningcheck-project eind dit jaar te kunnen afronden. Daarnaast worden voorbereidingen getroffen om – in eerste instantie op beperkte schaal in pilot-vorm - woningchecks uit te gaan voeren in woningen boven winkels.

Repressief overleg

Het repressief overleg is erop gericht om brandweer en bedrijven (die werken met gevaarlijke stoffen) dichter tot elkaar te brengen. Dit doen we door met elkaar in gesprek te gaan en samen na te denken over de risico's (en scenario's) bij bedrijven. De ongevalsscenario's worden zo gekozen dat de uitwerking ervan in de vorm van een oefening voor zowel de brandweer als de BHV organisatie van het bedrijf leerzaam en uitdagend is.

Dit proces is gestart in 2015 met de BRZO-bedrijven uit onze regio en is de laatste jaren uitgebreid met minder grote/ zware risicobedrijven. Dit jaar lopen er trajecten bij 17 bedrijven (waarvan zeven BRZO) om met elkaar te komen tot doelgerichte oefeningen. Voor de BRZO-bedrijven geldt dat voor vijf bedrijven een nieuwe ronde is gestart waarbij opnieuw wordt gezocht naar scenario's en risico's. De bedrijven die tot nu toe hebben meegedaan, zijn enthousiast over het proces en zien meerwaarde in de oefeningen die zowel aansluiten bij de oefendoelen van de BHV als de brandweer.

Ontwikkelingen Landelijke Meldkamer Organisatie (LMO)

In eerdere P&C-documenten (begroting, kaderbrief) is melding gemaakt van de mogelijke budgettaire consequenties van het overdragen van de meldkamer-taak aan de LMO. Ten opzichte van de eerste bestuursrapportage zijn hierin geen nadere ontwikkelingen.

Repressieve cijfers

De onderstaande tabel geeft het aantal en type incidenten weer waarvoor de brandweer in de eerste acht maanden van 2018 is gealarmeerd. Dit in vergelijking tot dezelfde periode vorig jaar.

Aantal Alarmeringen	2018	2017	Vershil
Alarm brand	400	366	+34
Alarm Overig	21	6	+15
Bezitsaantasting		1	-1
Brand	1.045	797	+248
Dienstverlening	436	278	+158
Gezondheid	77	86	-9
Leefmilieu	100	61	+39
Ongeval	513	425	+88
Veiligheid en openbare orde	6	13	-7
Verkeer	2	1	+1
Totaal aantal	2.600	2.034	+566

Met name bij de alarmeringen op incidenttype 'brand', 'dienstverlening' en 'ongeval' is er een verschil te zien ten opzichte van 2017. De toename brand zit in het aantal boerderijbranden aan het begin van het jaar en het aantal natuur/buiten branden in de zomerperiode. De incidenttypes dienstverlening en ongeval zijn met name hoger geworden door een toename in het aantal gaslekkages. Als gevolg van deze toename stijgen de operationele kosten.

5. Programma Organisatie

Afwijkingen ten opzichte van de begroting

De verwachting van het eindresultaat 2018 voor het programma Organisatie is nul.

Formatie voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt

De doelstelling om aan de normen van de Participatiewet te voldoen, zijn gewijzigd. In de Quotumregeling is een groei opgenomen van 1,93% in 2018 naar 3% in 2024 op basis van verloonde uren. Dit betekent dat de doelstelling voor de VRF vooralsnog is gestegen van 10,4 formatieplekken naar 16,4 formatieplekken in 2018. Dit doel lijken wij niet te gaan halen, mede gelet op het feit dat het aantal ingevulde formatieplekken ten opzichte van april is gedaald van 8,4 naar 7,1. Voor het eind van 2018 stellen we een plan op hoe wij alsnog aan de normen kunnen voldoen.

Ontwikkelingen en risico's die kunnen leiden tot afwijkingen

Bedrijfsvoering 3.0

Het algemeen bestuur heeft tot 2020 extra middelen beschikbaar gesteld om de kwaliteit van de ondersteunende diensten te verbeteren. Doel is om in 2020 bovengemiddelde kwaliteit te leveren met 10% minder aan middelen dan vergelijkbare organisaties. Berenschot heeft dit jaar onderzocht in welke mate wij op schema liggen.

Hieruit komt naar voren dat Veiligheidsregio Fryslân de ondersteunende diensten met 20% minder medewerkers uitvoert (30,8 fte) en met 31% minder aan middelen dan vergelijkbare organisaties. De doelstelling is daarmee nu al ruim behaald. Berenschot spreekt de zorg uit of met deze middelen de kwaliteit gewaarborgd kan blijven. Daarom onderzoeken wij waar de kwaliteit ondermaats is en waar eventuele bijstelling gewenst is. In dat geval wordt dit opgenomen in de Kaderbrief 2020.

Stand van zaken overige resultaten en indicatoren

Betaaltermijn

Om de ondernemers snel van hun geld te voorzien, streven we naar een snelle betaaltermijn. Doelstelling is om 95% van de facturen binnen 21 dagen te betalen. In de eerste vier maanden van dit jaar betaalden we 89% van de facturen binnen de termijn. Dit is gestegen naar 90% over de eerste acht maanden van dit jaar.

Tevredenheid medewerkers

Deze wordt aan het einde van het jaar gemeten. Er is nu geen tussentijds resultaat te melden.

Reductie CO₂-uitstoot

De indicator is om bij ieder initiatief dat in dit kader plaatsvindt te streven naar minimaal 25% CO₂-reductie op het betreffende doelterrein. Er hebben de eerste acht maanden 5 initiatieven plaatsgevonden en nog eens 6 initiatieven zijn in uitvoering. Ook is deelgenomen aan de Elfwegentocht. Deze deelname inspireerde om op termijn over te stappen op blauwe diesel voor al onze voertuigen.

Effectiviteit ondersteuning

Deze wordt aan het einde van het jaar gemeten. Er is nu geen tussentijds resultaat te melden.

Datalekken

Er hebben zich in de eerste acht maanden van dit jaar geen datalekken voorgedaan.

6. Investeringskredieten

Investeringskredieten 2018	Krediet
Topdesk	15.000
Business Intelligence	220.000
Thin Clients en laptops	-
Monitoren	-
Smartphones	100.000
IPads	-
Nieuwe werkplek	360.000
Storage	-
Citrix servers	-
Citrix netscaler	-
Infrastructuur	10.000
Netscaler + Firewall	26.512
Audiovisuele middelen	94.000
Doorontwikkeling Sharepoint	20.000
Koppelingen	20.000
Werkplekmeubilair, bureaus en stoelen	170.000
AED's	-
AFAS-ontwikkelingen / e-HRM	120.000
e-HRM	-
RCC Drachten audiovisuele middelen	11.065
Organisatie	1.166.577
Vanuit mobiliteitsplan (elec.fietsen/oplaadpunt)	73.500
Centrale toegang verlening	45.000
Innovation rooms, excellente werkomgeving	23.000
Slagboom, intercom, kaartlezers	19.649
Kabelmanagement (nen 3140)	90.000
Plan gezonde voeding inclusief aanpassingen	35.000
Herinrichting begane grond planvorming	45.000
Herinrichting 4e etage conform werkplekconcept	75.000
Verduurzamen buitenomgeving	48.000
Huisvesting hoofdgebouw	454.149
Portofoons GHOR	23.500
Crisis	23.500
JGZ, herinrichtingskosten	100.000
Bloeddrukmeters	18.000
Roostersysteem invalpool	25.000
GGD	143.000
Verbouw diverse locaties	1.444.000
Nieuwbouw	-
Grond	325.000
Redvoertuigen	1.572.000
Tankautospuiten	4.263.000
Haakarmvoertuigen	180.000
Personeel/materiaalwagen	44.000
Dienstauto's	216.000
Persoonlijke beschermingsmiddelen	866.000
Overige diverse kavels	1.757.000
Brandweer	10.667.000
Totaal investeringskredieten 2018	12.454.226

Toelichting

Ten opzichte van de viermaands bestuursrapportage is daarmee het investeringsvolume € 526.000 lager. De uitputting van het voorgenomen investeringsprogramma ligt met 78% van het gewijzigde investeringskrediet op koers.

Organisatie

De investeringen voor onderdeel Organisatie zijn vooral op ICT-gebied gewijzigd. Hierbij zien we een verdere daling op investeringen voor opslag (geen investering, maar abonnementsvorm) en wordt niet meer geïnvesteerd in Citrix servers (overstap naar de cloud). Dit zijn uitkomsten van het project Bewust werken: keuze voor een nieuwe werkplek. Op deze manier wordt beter aangesloten bij de behoefte van de huidige medewerkers om meer digitaal en mobiel te werken. Daarom zijn de kredieten Thin Clients en laptops, monitoren en iPads ook samengevoegd tot één krediet nieuwe werkplek. Per saldo investeren we ruim € 302.000 minder in 2018, hier staat tegenover dat de licentiekosten in de exploitatie toe nemen. In de Operatie Stofkam 2019 komen we hier op terug.

Daarnaast zijn de kredieten voor AFAS-ontwikkelingen en e-HRM samengevoegd, gezien de nauwe samenhang. Het krediet is € 30.000 naar beneden bijgesteld. Dit wordt met name veroorzaakt doordat de kosten voor e-HRM ontwikkelingen lager zijn uitgevallen dan geprognostiseerd.

Brandweer

Ten opzichte van de laatst vastgestelde investeringsbegroting is een aantal wijzigingen doorgevoerd. Zo is de aanschaf van voertuigen voor de oppervlaktereddingsteams naar voren gehaald evenals de aanschaf van een aantal brandweervoertuigen. Tegelijkertijd is de aanschaf van een aantal haakarmvoertuigen doorgeschoven naar 2019. De initieel verwachte oplevering in 2018 van de kazernes Surhuisterveen en Harlingen zal gaan plaatsvinden in 2019. Tevens hebben er op meerdere kazernes eerder verbouwingen plaatsgevonden dan in eerste instantie werd verwacht. Daarnaast is de centrale toegangsverlening afgerond, waarvoor nog krediet beschikbaar was vanuit 2017. Per saldo leidt dit alles tot een lager investeringsvolume in 2018 van € 237.000 ten opzichte van de laatst vastgestelde investeringsbegroting.

Bijlage 1. Begroting inclusief begrotingswijzigingen

	Primitieve begroting 2018			1e begrotingswijziging 2018			2e begrotingswijziging 2018			Begroting 2018 na 1e en 2e wijziging		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma GGD												
Pijler 1	12.291.625	138.985	12.152.640	86.394	10.785	75.609			-	12.378.019	149.770	12.228.249
Pijler 2	8.199.815	3.690.872	4.508.943	168.627	-98.507	267.134			-	8.368.442	3.592.365	4.776.077
Pijler 3	1.035.032	563.830	471.202	-17.560	880	-18.440			-	1.017.472	564.710	452.762
Pijler 4	1.194.031	1.194.031	-	-35.446	-35.446	-			-	1.158.585	1.158.585	-
<i>Bijdrage programma GGD</i>		17.132.785	-17.132.785			-			-	-	17.132.785	-17.132.785
Reservemutaties GGD			-	100.000	424.303	-324.303			-	100.000	424.303	-324.303
Totaal programma GGD	22.720.503	22.720.503	-	302.015	302.015	-	-	-	-	23.022.518	23.022.518	-
Programma Crisisbeheersing												
Producten Crisisbeheersing	4.019.102	192.058	3.827.044	89.890	-4.308	94.198			-	4.108.992	187.750	3.921.242
BDUR		2.703.050	-2.703.050		23.800	-23.800			-	-	2.726.850	-2.726.850
<i>Bijdrage programma Crisis</i>		1.123.994	-1.123.994			-			-	-	1.123.994	-1.123.994
Reservemutaties Crisis			-		70.398	-70.398			-	-	70.398	-70.398
Totaal programma Crisis	4.019.102	4.019.102	-	89.890	89.890	-	-	-	-	4.108.992	4.108.992	-
Programma Brandweer												
Producten Brandweer	32.229.448	932.128	31.297.320	680.755	391.789	288.966		675.164	-675.164	32.910.203	1.999.081	30.911.122
BDUR		5.019.950	-5.019.950		44.200	-44.200			-	-	5.064.150	-5.064.150
<i>Bijdrage programma Brandweer</i>		26.277.370	-26.277.370			-			-	-	26.277.370	-26.277.370
Reservemutaties Brandweer			-		244.766	-244.766	675.164		675.164	675.164	244.766	430.398
Totaal programma Brandweer	32.229.448	32.229.448	-	680.755	680.755	-	675.164	675.164	-	33.585.367	33.585.367	-
Programma Organisatie												
Producten Organisatie	13.660.253	1.422.229	12.238.024	-1.382.255	-1.326.352	-55.903	-16.879		-16.879	12.261.119	95.877	12.165.242
Reservemutaties Organisatie			-	72.403	16.500	55.903	16.879		16.879	89.282	16.500	72.782
<i>Bijdrage programma Organisatie</i>		12.238.024	-12.238.024			-			-	-	12.238.024	-12.238.024
Totaal programma Organisatie	13.660.253	13.660.253	-	-1.309.852	-1.309.852	-	-	-	-	12.350.401	12.350.401	-
Eindtotaal	72.629.306	72.629.306	-	-237.192	-237.192	-	675.164	675.164	-	73.067.278	73.067.278	-

Toelichting begrotingswijziging

De eerste begrotingswijziging van 2018 is vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur op 12 juli 2018. Dit betrof een totale uitzetting van € 617.064, waarbij het voorstel is gedaan deze uit de egalisatiereserve te dekken.

De tweede begrotingswijziging verwerkt het besluit rondom het FLO. Besluitvorming hierover heeft eveneens plaatsgevonden in het algemeen bestuur van 12 juli jl.

Van de gemeente Leeuwarden is een afkoopsom ontvangen van € 7.836.000. Van deze afkoopsom wordt € 7.160.836 opgenomen in de voorziening (balanspost), het restant van € 675.164 wordt toegevoegd aan de reserves, zie de tabel hierboven. De hiermee samenhangende bespaarde rente, zijnde 2,5% van de ontvangen afkoopsom, wordt eveneens deels toegevoegd aan de voorziening (€ 179.020) en de reserves (€ 16.879).

Reserves en voorzieningen

Het geraamde verloop van de reserves en voorzieningen is na de begrotingswijziging als volgt:

Reserves	01-01-2018	Storting	Onttrekking	31-12-2018
Algemene reserve	1.600.000	-	-	1.600.000
Gezondheidsmonitors	118.552	100.000	50.000	168.552
Rechtspositie	52.316	-	16.500	35.816
Egalisatiereserve	-	1.271.000	617.000	654.000
FLO	-	692.043	-	692.043
<i>Totaal reserves</i>	<i>1.770.868</i>	<i>2.063.043</i>	<i>683.500</i>	<i>3.150.411</i>

Voorzieningen	01-01-2018	Storting	Onttrekking	31-12-2018
Voorziening opgebouwde spaaruren	193.794	-	20.000	173.794
Voorziening sociaal plan SN1B	297.875	-	80.375	217.500
Groot onderhoud Harlingertrekweg	102.965	42.000	-	144.965
Groot onderhoud brandweerkazernes	772.538	426.542	556.011	643.069
Voorziening FLO	-	7.339.857	-	7.339.857
<i>Totaal voorzieningen</i>	<i>1.367.172</i>	<i>7.808.399</i>	<i>656.386</i>	<i>8.519.185</i>

De mutaties op basis van de tweede begrotingswijziging betreffen de storting in de reserve FLO (€ 675.164 + € 16.879 = € 692.043) en de storting in de voorziening FLO (€ 7.160.836 + € 179.021 = € 7.339.857).